

Huizenonderzoek

Inleiding

Of u nu pas verhuisd bent en alles wilt weten over uw nieuwe woning of al jaren in hetzelfde huis woont en nu wel eens wilt weten wie er vroeger woonden, het maakt niet uit. Het resultaat is gelijk: u staat in de studiezaal en er wordt geen laasje opengetrokken met de hele geschiedenis van uw huis. Wat nu? Van nieuwsgierige bewoner bent u plots een serieuze onderzoeker geworden. U komt in aanraking met bronnen als kaarten, bouwtekeningen en plattegronden. Maar ook met lijsten van de omnummering van huizen, bevolkingsregisters en notariële akten. Met deze onderzoekswijzer neemt u de vijf belangrijkste stappen in het doen van huizenonderzoek.

Kaarten, beeldmateriaal en literatuur

Ga eerst eens kijken in de collecties van Regionaal Archief Dordrecht of er foto's, plattegronden en ander beeldmateriaal aanwezig zijn, waardoor u een beeld krijgt van de ligging van het pand in zijn omgeving. Een kijkje in de beeldbank levert u snel een beeld op van de omgeving van het huis en misschien zelfs foto's en tekeningen van het pand.

Kijkt u ook eens in de catalogus van de bibliotheek van het Regionaal Archief Dordrecht (zoek via de optie *Zoeken in deelcollecties*) of er publicaties zijn over het te onderzoeken object. Of ga naar *Ontdek de collectie* en *Zoeken in het archief* en tik daar een trefwoord in. Vervolgens worden de resultaten via iconen getoond en ziet u of er in een van de archieven of in de handschriftenverzameling iets te vinden is. Als iemand anders al onderzoek gedaan heeft, is dat mooi meegenomen.

Huisnummering in Dordrecht

Pas vanaf 1797 worden huisnummers regelmatig gebruikt. Het is dus noodzakelijk om het huidige huisnummer te vertalen naar vroegere nummeringen. De binnenstad van Dordrecht kende vier wijken: A, B, C en D. Buiten de stad lagen nog de wijken E en Mw. Elk huis werd aangeduid met een wijknummer bestaande uit een letter en een nummer. Tussen 1883 en 1885 werd de wijknummering veranderd in huisnummering per straat ([archief 6](#), inventarisnummer 4666, 4666a en 4666b). Van de vernumming uit 1916 is het register verloren gegaan. U moet hiervoor het [Adresboek](#) uit 1913, 1916 en 1919 raadplegen. In de jaren 1955 - 1957 werden de huisnummers opnieuw gewijzigd. Beide registers zijn gedigitaliseerd en zijn via de website in te zien. Het deel uit 1957 is te vinden via de optie *Zoeken in indexen* en vervolgens [Huizenvernumming](#). Het is achterstevoren ingebonden, zodat de letter A helemaal aan het eind staat.

Eigenaars en bewoners na 1812

Voor het naspeuren van de eigenaars is het van belang het kadastrale perceelnummer te weten, want het kadaster werkt niet met huisnummers maar met perceelnummers. Die nummers staan op de kadastrale kaart ingetekend in het betreffende perceel. Met een register kunt u vervolgens vrij gemakkelijk de opeenvolgende eigenaars vinden in de serie kadastrale leggers ([archief 581](#)). Daarin vindt u gegevens over de oppervlakte en het gebruik van het perceel. Ook vindt u verwijzingen naar de volgende en vorige eigenaar.

Het notarieel archief ([archief 20](#)) geeft door de koopakte informatie over het pand en de voorwaarden van de overdracht. De registers van eigendomsovergang ([archief 34](#)) geven informatie over de periode 1811 - 1832. De eigenaar van een pand is lang niet altijd eveneens de bewoner, dus is ook onderzoek nodig naar de bewoningsgeschiedenis. Die informatie vindt u in de bevolkingsregisters en de adresboekjes voor de periode na 1850 en in de registers die momentopnames van de bevolking (volkstellingen) laten zien in de jaren 1826, 1830 en 1840 ([archief 256](#)).

Eigenaars en bewoners voor 1812

Voor deze periode zijn vooral de belastingkohieren van belang, omdat daarin per eigenaar of bewoner geregistreerd staat wie voor welk bedrag aangeslagen wordt. De registers zijn opgesteld in volgorde van wijk, straat, huis. De eigenaars vanaf 1543 zijn te vinden door onderzoek te doen in de transportregisters, waarin alle verkoop- en hypotheekakten zijn opgenomen ([archief 9](#)).

Geschiedenis van het huis

Gegevens over het huis zelf komen in diverse bronnen voor, zoals oudere bouwaanvragen en -vergunningen (voor Dordrecht tot 1990) met de daarbij behorende tekeningen ([archief 752](#)). Meer recente bouwaanvragen en -vergunningen met tekeningen zijn in te zien bij de Omgevingsdienst. Een andere bron zijn de per straat gesorteerde gegevens van hinderwetvergunningen ([archief 326](#)). De *Dordrechtsche Courant* geeft in de negentiende eeuw vaak informatie over te koop staande huizen, waarvan de indeling uitgebreid beschreven wordt. Informatie over het gebruik van panden voor 1812 vindt u in het verpondingskohier van 1731 en in het huizenkohier van 1797. Boedelinventarissen in de notariële archieven geven inzicht in de indeling en inrichting van huizen.

Veel van deze bronnen zijn gedigitaliseerd en kunt u thuis via de website inzien. Bovenstaande stappen geven in grote lijnen weer wat huizenonderzoek inhoudt. Voor een meer gedetailleerde beschrijving is het raadzaam *Huizenonderzoek in Dordrecht* te raadplegen in de studiezaal.

Hoe verricht ik huizenonderzoek via de website?

Voor het vinden van informatie over dit onderwerp kunt u de voor de volgende bronnen andere zoekwijzers raadplegen:

- kadastrale leggers *Kadastrale leggers*
- bevolkingsregisters *Genealogie na 1812*
- notariële akten *Notariële archieven*
- bouwvergunningen *Bouwvergunningen*
- transportregisters *Transportregisters*
- *Dordrechtsche Courant* *Kranten*

Voor het vinden van hinderwetvergunningen zoekt u via de optie *Zoeken in deelcollecties* en vervolgens [Bouwvergunningen](#). Wanneer u kiest voor het icoon [Hinderwetvergunningen](#) dan kunt u in één keer alle vervallen hinderwetvergunningen in de regio Zuid-Holland Zuid doorzoeken. U kunt uw zoekvraag verfijnen door op de twee kleine pijltjes die naar beneden wijzen te klikken. U kunt kiezen uit plaats, aanvrager en straat.

Via de optie *Zoeken in deelcollecties* komt u ook het snelst bij het bestand [Adresboeken](#). Dit betreft een toegang op de adresboeken van de gemeente Dordrecht uit 1854 - 1976 en die van de gemeente Zwijndrecht uit 1967 - 1973. Deze boeken zijn geheel doorzoekbaar.

Voor het vinden van de registers van eigendomsovergang zoekt u via de optie *Zoeken in indexen* en vervolgens [Onroerend goed](#). U kunt uw zoekvraag verfijnen door op de twee kleine pijltjes die naar beneden wijzen te klikken. U kunt niet alleen kiezen uit naam van de koper en verkoper maar u kunt bijvoorbeeld ook een straatnaam invoeren.